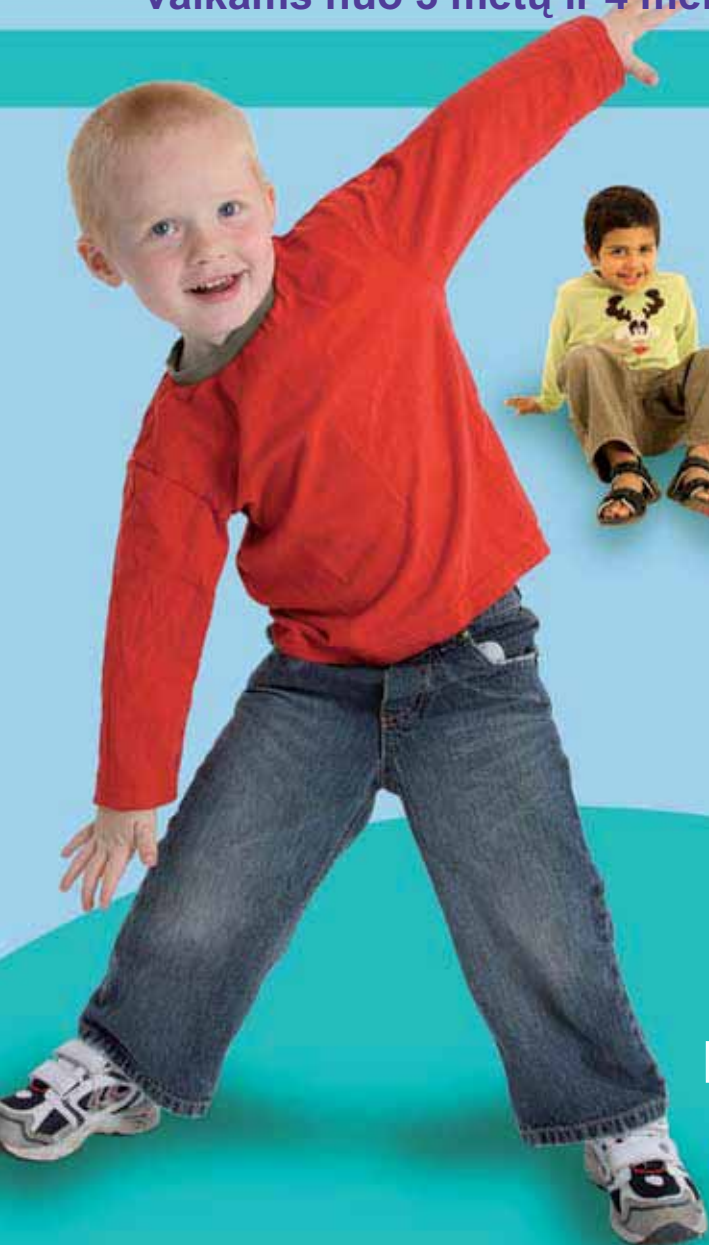

**A guide to
childhood immunisations
from 3 years 4 months of age**

**Gidas apie
vaikų imunizacijos skiepus
vaikams nuo 3 metų ir 4 mėnesių amžiaus**

2008 leidimas

LITHUANIAN

**healthier
scotland**
SCOTTISH GOVERNMENT

Leidinyi atspausdintas Škotijos vyriausybės užsakymu. Leidėjas: NHS Health Scotland, padedant Škotijos sveikatos saugumo skyriui (Health Protection Scotland).

Gavus leidimą, ši informacija buvo adaptuota pagal Department of Health Publications publikuotą medžiagą.

© NHS Health Scotland 2007, 2008

ISBN: 978-1-84485-357-1

NHS Health Scotland

Edinburgo ofisas:

Woodburn House
Canaan Lane
Edinburgh EH10 4SG

Glasgo ofisas:

Elphinstone House
65 West Regent Street
Glasgow G2 2AF

Turinys

Šis leidinys pasakoja apie visus planinės vaikystės imunizacijos skiepus skirtus vaikams nuo 3 metų ir 4 mėnesių amžiaus.

Įvadas	3
Įprasti klausimai apie imunizaciją	5
Imunizacija vaikams	13
Vaikų imunizacijos programa	14
DTaP/IPV vakcina	15
MMR vakcina	18
Saugokitės meningito ir kraujo užkrėtimo	26
Patarimai keliaujant su vaikais	31
Terminų sąrašas	34

Ivadas

Šis gidas skirtas tėvams arba globėjams, kurių vaikų amžius virš 3 metų ir 4 mėnesių. Čia pateikiama informacija apie planinę imunizaciją, skirtą vaikams, siekiant juos apsaugoti nuo sunkių vaikų ligų. Publikacijoje aprašomos šios ligos, bei paaiškinama, kodėl mažus vaikus būtina nuo jų apsaugoti. Taip pat, pateikiami atsakymai į dažniausiai pasitaikančius klausimus apie imunizaciją.

Jei turite kokių tai klausimų, ar norėtumėte sužinoti daugiau, pasikalbėkite su savo gydytoju, medicinos seserim ar patronažine sesele (ang. health visitor).

Taip pat, galite apsilankyti

www.healthscotland.com/immunisation

arba skambinti nemokamu **NHS Helpline** pagalbos telefonu **0800 22 44 88** (tekstofonas 18001 0800 22 44 88), kur jums suteiks daugiau informacijos.

Įprasti klausimai apie imunizaciją

Kodėl būtina imunizuoti vaiką sulaukus būtent šio amžiaus?

Sulaukus šio amžiaus, gali būti susilpnėjęs atsparumas (imunitetas) difterijai, stabligei, kokliušui ir poliomielitui. Be to, tegavus vieną MMR vakciną, gali neužtekti imuniteto nuo tymų, kiaulytės ir raudonukės. Imunizacija, siūloma nuo 3 metų ir 4 mėnesių amžiaus - dažnai vadinama ikimokykliniu patiprinimu - siekiama papildyti antikūnių kiekį organizme (šios dalelytės naikina ligų ir infekcijų sukėlėjus), bei apsaugoti vaiką.

Kai atvesite vaiką ikimokyklinei imunizacijai, turėsite galimybę patikrinti, ar vaikas gavo visas jo amžiaus vaikams rekomenduotinas vakcinas.

Koks vakcinų poveikis?

Vakcinose yra maža dalis ligą sukeliančios bakterijos arba viruso, arba nedidelis kiekis cheminių medžiagų, kurias gamina bakterija. Vakcinos paskatina organizmo imuninę sistemą gaminti antikūnius (medžiagas naikinančias infekciją ir ligas). Jei jūsų vaikas užsikrečia, antikūniai atpažįsta užkratą ir yra pasiruošę jį/ją apsaugoti. Sėkmingas vakcinų naudojimas Jungtinėje Karalystėje, šioje šalyje beveik visiškai išnaikino tokias ligas, kaip difterija.

Jei kūdikystėje, ar pirmaisiais metais, jūsų vaikas negavo kokių nors vakcinų, pasinaudodami proga, prašykite gydytojo, ar klinikoje, kad būtų skirtos kompensacinės dozės. Niekada nevėlu imunizuoti savo vaiką. Atsilikus nuo grafiko, nėra būtina kartoti visą imunizacijos programą nuo pradžios - atnaujinkite imunizaciją ten, kur sustojote. Tai padės apsaugoti jūsų vaiką.

Kaip galima įsitikinti vakcinų saugumu?

Prieš suteikiant leidimą naudoti, visi vaistai (įskaitant vakcinas) yra kruopščiai tikrinami, kol įsitikinama jų saugumu ir veiksmingumu. Netgi po licencijos patvirtinimo, vakcinų saugumas nuolatos stebimas. Retkarčiais pastebėjus šalutinius poveikius, atliekami papildomi tyrimai. Visi vaistai gali turėti šalutinių poveikių, bet vakcinų yra vienos iš saugiausių. Visame pasaulyje atlikti tyrimai byloja, kad vakcinavimas yra saugiausia imunizacijos priemonė saugojant jūsų vaiko sveikatą.

Ar šiose vakcinose yra tiomersalio?

Ne. Šios vakcinų sudėtyje tiomersalio nėra. Tiomersalis yra merkurio pagrindu pagamintas konservantas (žr. žodynėlį, psl. 34).

Apie daugelį šių ligų jau seniai nieko nebegirdėt, kodėl tuomet būtina nuo jų skiepytis?

Jungtinėje Karalystėje pradėjus aktyvią imunizacijos programą, šiomis ligomis sergančių vaikų skaičius gerokai sumažėjo. Tačiau, jei vaikų imunizacija bus nutraukta, ligos vėl sugrįš. Šios ligos vis dar egzistuoja Europoje ir kitose pasaulio dalyse. Kadangi žmonės vis dažniau keliauja ir vis daugiau žmonių atvažiuoja į JK, visuomet yra didelė galimybė, kad ligos bus atvežtos ir čia. Tuomet jūsų vaikas ir gali jomis užsikrėsti.

Ar vakcinos gali turėti šalutinio poveikio simptomų?

Gali pasitaikyti šalutinių poveikių, bet paprastai jie būna nereikšmingi. Dūrio vieta gali parausti, ištinti arba paskaudėti. Tai praeis savaime. Kartais vaikai gali sukarščiuoti. Karščiavimą malšinkite paracetamolio arba ibuprofeno skysčiu. Įdėmiai perskaitykite instrukcijas ant buteliuko ir dozę matuokite pagal vaiko amžių. Reikalui esant, dozę galima pakartoti po keturių ar šešių valandų.

Jei po antros dozės vaiko temperatūra vis dar aukšta, kreipkitės į savo gydytoją, arba skambinkite į **NHS 24** tel. **08454 24 24 24**.

Atminkite, kad vaikams iki 16 metų amžiaus negalima duoti vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino.

Bijau, kad mano sūnus gali būti alergiškas. Ar galima jį vakcinuoti?

Taip. Astma, egzema, šienligė, alergija maistui neteikia pagrindo atsisakyti vaikų planinėje imunizacijos programoje nurodytų vakcinų. Jei turite kokių tai klausimų, kreipkitės į gydytoją, medicinos seserį ar patronažinę seselę.

Ar yra vaikų alergiškų vakcinoms?

Labai retais atvejais galimos alergiškos reakcijos netrukus po imunizacijos. Kūną, arba tik jo dalį išberia, arba atsiranda niežulys. Vakcinuojantis gydytojas ar seselė žinos, ką tokiu atveju daryti. Ši reakcija nesuteikia pagrindo ateiityje vengti imunizacijos.

Dar rečiau pasitaiko ūmios reakcijos - praėjus kelioms minutėms po imunizacijos sutrinka kvėpavimas, nuo ko vaikas gali nualpti. Tai vadinama anafilaksiniu šoku. Naujausi tyrimų rezultatai teigia, kad ši reakcija pasirodo tik vienam iš milijono imunizuotų vaikų. Medicinos personalas atsakingas už vakcinavimą žino, ką daryti anafilaksinio šoko atveju. Suteikus pagalbą, vaikas pilnai atsigauna.

Anafilaksinis šokas yra ūmi ir staigi alerginė reakcija, taigi būtina neatidėliotina medicininė pagalba.

Ar yra kokių nors priežasčių, dėl kurių mano vaikas neturėtų būti imunizuotas?

Yra tik keletas priežasčių, pateisinančių skiepų vengimą. Negalima skiepyti vaikų jei:

- anksčiau suleidus vakciną, užfiksuotas anafilaksinis šokas
- užfiksuotas anafilaksinis šokas sureagavus į neomiciną, streptomyciną, ar polimiksiną B (labai mažos šių antibiotikų dozės gali būti vakcinų sudėtyje).

O kaip gi dėl MMR vakcinos? Ar yra dar kokių nors priežasčių, dėl kurių mano vaiko geriau būtų šia vakcina neskiepyti?

MMR yra gyva susilpninta vakcina (tai yra, jos sudėtyje yra gyvų virusų, kurių poveikis buvo susilpnintas). Jei vaiko imuninė sistema dėl kitų medicininių priežasčių yra nusilpusi, vakcinos su gyvais ligos sukėlėjais nerekomenduotinos.

Nusilpusią imuninę sistemą turi tokie vaikai:

- kurių imuniteto sistema nusilpusi, kadangi jie gydomi nuo rimtos ligos, kaip pavyzdžiui, vėžio arba buvo atlikta organo persodinimo operacija
- kurie serga ligomis, veikiančiomis imuninę sistemą, kaip pavyzdžiui, sunkaus pirminio imuninės sistemos nepakankamumo atveju.

Jei jūsų vaikas kenčia nuo šių ligų, jūs privalote informuoti gydytoją, medicinos seserį ar patronažinę seselę, prieš jį imunizuojant. Jie privalės pasitarti su specialistu.

Ką daryti, jei vakcinavimo dieną vaikas serga?

Jei susirgimas nėra rimtas, pavyzdžiui, peršalimas be karščiavimo, skiepų atidėti neverta.

Jei vaikas serga karščiuodamas, atidėkite skiepus kol vaikas pasveiks. Karščiavimas ir vakcina – nepageidautinas derinys, be to, organizmas gavęs vakcinos, gali dar labiau sukarščiuoti.

Jei jūsų kūdikis:

- turi kraujo krešėjimo sutrikimą
- yra turėjęs priepuolį, nesusijusį su karščiavimu,

skiepų jam vengti nereikia, bet jam gali būti reikalinga papildoma rūpyba. Todėl, prieš bet kokią vaiko imunizaciją, būtina pasitarti su gydytoju, medicinos seserimi ar patronažine sesele.

Kas yra priepuoliai?

Priepuoliai taip pat vadinami traukuliais ar konvulsijomis. Kartais traukulių priežastimi gali būti karščiavimas, o kartais – ne.

Pirmaisiais penkiais vaiko gyvenimo metais, dažniausiai pasitaikantis priepuolio tipas yra sukeliamas karščiavimo (dar vadinami „karštiniais traukuliais“ arba „karštinėmis konvulsijomis“). Kartais po imunizacijos gali pakilti kūno temperatūra, o nuo jos gali prasidėti karštiniai traukuliai. Dauguma vaikų, patiriančių karštinius traukulius, jiems praėjus pilnai atsigauna.

Kai priepuolis apima tuoj pat po imunizacijos, gali būti, kad vakcina ar karščiavimas nėra jo sukėlėjai. Tai gali nutikti dėl kitų gilesnių sveikatos sutrikimų.

Jei po skiepų atsirado traukuliai, krieipkitės į gydytoją. Jums gali būti skirta specialisto konsultacija dėl reikalingų atlikti tyrimų bei patarimų dėl skiepų ateityje. Jei poliklinika neveikia ir nerandate gydytojo, skubėkite į artimiausią ligoninę.

Jei medicinos centras uždarytas ar negalite susisiekti su savo gydytoju, pasikliaukite savo bloga nuojauta ir važiuokite tiesiai į pirmosios pagalbos punktą artimiausioje ligoninėje.

Imunizacijos programa vaikams nuo 3 metų ir 4 mėnesių

Vaikų Imunizacijos Programa

Šiomis vakcinomis pradedama skiepyti praėjus trejiems metams nuo to laiko, kai jūsų vaikas gavo pirmąją imunizaciją, sulaukęs 2, 3 ir 4 mėnesių amžiaus. Jūs gausite laišką, kuriame bus nurodyta imunizacijos vieta ir laikas.

Lentelėje nurodytos vakcinos, kurios bus pasiūlytos jūsų vaikui. Šios imunizacijos tikslas – maksimali vaiko apsauga ateityje nuo sunkių vaikiškų ligų.

Vakcina	Kaip ji suleidžiama	Komentarai
<ul style="list-style-type: none"> Difterija, stabligė, kokliušas (mėšlungiškas kosulys) ir poliomielitas (dTaP/IPV arba DtaP/IPV)	<ul style="list-style-type: none"> Viena injekcija	Tai yra pastirinti dozė vakcinų, kurią jūsų vaikas pirmą kartą gavo kūdikystėje, tačiau be Hib vakcinų.
<ul style="list-style-type: none"> Tymai, kiaulytė ir raudonukė (MMR)	<ul style="list-style-type: none"> Viena injekcija	Tai yra antroji MMR vakcinų dozė. (Jei jūsų vaikas iki šiol negavo pirmosios dozės, būtina ją suleisti nedelsiant, o antrąją - po trijų mėnesių.)

dTaP/IPV arba DTaP/IPV vakcinos

Papildoma vakcinacija nuo 3 metų ir 4 mėnesių

dTaP/IPV arba DTaP/IPV vakcina apsaugo nuo keturių skirtingų ligų – difterijos, stabligės, kokliušo (mėšlungiškas kosulys) ir poliomielito. Ši vakcina sustiprina poveikį pirmosios imunizacijos, kurią vaikas gavo būdamas 2, 3 ir 4 mėnesių amžiaus.

Kas yra difterija?

Difterija yra sunki liga, kuri paprastai prasideda gerklės skausmu, galinčiu greitai sukelti kvėpavimo sutrikimus. Liga gali pakenkti širdžiai ir nervų sistemai, bei, itin sunkiais atvejais, ji gali baigtis mirtimi. Prieš pradėdant vakcinaciją nuo difterijos JK, kasmet šalyje buvo užregistruojama iki 70,000 difterijos atvejų, iš kurių maždaug 5,000 buvo mirtini.

Kas yra stabligė?

Stabligė – tai liga, atakuojanti nervų sistemą. Ji gali sukelti raumenų spazmus ir kvėpavimo sutrikimus bei gali baigtis mirtimi. Stabligę sukelia bakterijos, kurios paprastai randamos dirvoje ir mėšle. Jos gali patekti į žmogaus organizmą per atviras žaizdas ar įpjovimus. Stabligė neužsikrečiama nuo ja sergančio žmogaus.

Kas yra kokliušas (mėšlungiškas kosulys)?

Kokliušas – tai liga, pasireiškianti ilgais kosulio ir dusulio priepuoliais, nuo ko pasidaro sunku kvėpuoti. Kokliušo kosulys gali tęstis iki dešimties savaičių. Liga itin pavojinga kūdikiams iki vienerių metų amžiaus. Šiems kūdikiams tokia liga yra labai rimta ir gali būti mirtina. Vyresnio amžiaus vaikams ji mažiau pavojinga. Kol nebuvo pradėta kokliušo vakcinacija, pasak statistikos, JK kasmet užregistruota vidutiniškai 120,000 kokliušo atvejų.

Kas yra poliomielitas?

Poliomielitas - tai virusas, kuris atakuodamas nervų sistemą gali negrįžtamai paralyžuoti raumenis. Patekęs į krūtinės ląstos raumenis arba smegenis, poliomielitas gali sąlygoti mirtį. Prieš poliomielito vakciną įvedimą, epidemijos antplūdžio metais, JK pasitaikydavo netgi 8,000 poliomielito ligos atvejų. Dėl atkakliai tęsiamos vakcinavimo programos, jau 20 metų šalyje neužfiksuota natūralios poliomielito infekcijos atvejų (paskutinis atvejis buvo 1984 metais).

Koks yra šių vakcinų veiksmingumas?

Tyrimais nustatyta, kad šios vakcinos yra itin veiksmingos. Pastiprinančios vakcinos ne tik stiprina jūsų vaiko atsparumą, bet ir sumažina galimybę užkrėsti šiomis ligomis kūdikius, kurie dar negavo pilnos imunizacijos, nes dar per maži.

Ar šios vakcinos turi šalutinių poveikių?

Dūrio vieta gali parausti, ištinti arba būti jautresnė, nei įprasta, bet paprastai tai praeina savaime per keletą dienų. Toje pat vietoje gali atsirasti kietas guzas, bet jis taip pat išnyksta per kelias savaites. Retkarčiais vaikų savijauta yra bloga - pastebimas irzlumas, pakyla temperatūra, atsiranda galvos skausmas, pykinimas, pabrinksta liaukos.

Kuo skiriasi vakcinos dTaP/IPV ir DTaP/IPV, ir ar skirtumas yra svarbus?

Difterijos vakcinos būna dviejų stiprumo laipsnių, priklausomai nuo jose esančio difterijos toksoido kiekio (tai difterijos bakterijų gaminamas toksinas, kuris buvo inaktyvuotas). Abu stiprumo lygiai žymimi raidėmis 'D' – stipresniojo, ir 'd' - silpnesnio stiprumo atvejais. Pastiprinančiai imunizacijai vartojamos abiejų stiprumo laipsnių difterijos vakcinos: didesnio stiprumo difterija - (DTaP/IPV) ir silpnesnio stiprumo difterija - (dTAP/IPV). Patirtis rodo, kad abi vakcinos pasižymi gerais rezultatai, taigi nėra svarbu, kuri vakcina buvo panaudota imunizacijos pastiprinimui.

MMR vakcina

Antroji dozė leidžiama nuo 3 metų 4 mėnesių

MMR vakcina saugo nuo vaikų nuo tymų, kiaulytės ir raudonukės.

Kas yra tymai?

Tymus sukelia itin aktyvus virusas. Beveik visais užkrėtimo atvejais, pakyla aukšta temperatūra, atsiranda išbėrimas, bloga savijauta. Dažnai vaikai turi praleisti apie penkias dienas lovoje ir negali eiti į mokyklą dešimt dienų.

Suaugusieji turi tendenciją sirgti ilgiau. Sunku prognozuoti ilgalaikes tymų pasekmes konkrečiam žmogui. 1 iš 15 vaikų patiria ilgalaikes komplikacijas po tymų. Tai gali būti krūtinės ląstos infekcijos, priepuoliai, encefalitas (smegenų infekcija), bei smegenų trauma. Labai komplikuoti atvejai gali baigtis mirtimi.

Kaip liga plinta?

Tymai yra viena aktyviausių žinomų infekcijų. Kosėjant ar čiaudant, tymų virusas paskleidžiamas plačioje erdvėje. Kadangi šis virusas labai lengvai plinta, yra didelė tikimybė susirgti šia liga, jei vaikas neimunizuotas.

Kas yra kiaulytė?

Kiaulytę sukelia virusas, nuo kurio gali atsirasti tokie požymiai - karščiavimas, galvos skausmas, veido ir gerklės bei žandikaulio liaukų pabrinkimas ir skausmingumas. Komplikacijos – nepagydomas kurtumas, virusinis meningitas (smegenų žievės infekcija) ir encefalitas. Retais atvejais pabrinksta ir tampa skausmingomis vyriškos lyties lignonų sėklidės, o moteriškos lyties lignonų -kiaušidės. Ligos trukmė – nuo septynių iki dešimties dienų. Kol šalyje nebuvo naudojama MMR vakcina, kasmet maždaug 1,200 žmonių patekdavo į ligoninę dėl kiaulytės.

Kaip liga plinta?

Kiaulytė plinta tokiu pat būdu, kaip ir tymai. Jos užkrato aktyvumas prilygsta gripui.

Kas yra raudonukė?

Raudonukės (vokiškų tymų) sukėlėjas yra virusas. Vaikų atveju - požymiai švelnūs, todėl ligos galima nepastebėti. Atsiranda trumpalaikis išbėrimas, pabrinksta liaukos, skauda gerklę. Tačiau raudonukė yra itin pavojinga dar negimusiems kūdikiams. Galimi rimti regos, klausos, širdies ir smegenų pažeidimai. Tai vadinama kongenitaliniu raudonukės sindromu (CRS). Raudonukės infekcija pirmųjų trijų nėštumo mėnesių laikotarpyje palieka pasekmes devyniems iš dešimties negimusių vaikų. Daugeliu atvejų nėščia moteris užsikrečia raudonuke nuo savo arba savo draugų vaikų. Per penkis metus iki MMR vakcinės naudojimo šalyje, kasmet JK gimdavo apie 43 kūdikiai su kongenitaliniu raudonukės sindromu.

Kaip liga plinta?

Raudonukė plinta tuo pačiu keliu kaip tymai ir kiaulytė. Užkrato aktyvumas prilygsta gripui.

Koks yra MMR vakcinės veiksmingumas?

1988 metais (MMR vakciną JK pradėjo naudoti tik po metų) šalyje užfiksuota maždaug 86,000 susirgimo tymais atvejų. Daugiausiai šia liga sirgo vaikai. Šešiolika iš šių ligos atvejų baigėsi mirtimi. 2003 metais užfiksuota apie 350 diagnozuotų tymų ligos atvejų. Nuo 1992 metų JK pasitaikė tik vienas mirties atvejis nuo ūmaus susirgimo tymais.

Kol nebuvo pradėta naudoti MMR vakcina, kiaulytė buvo pagrindinė virusinio meningito priežastis, susirgus vaikams iki 15 metų amžiaus. Dėl kiaulytės kasmet į ligonines patekdavo 1,200 žmonių gyvenančių JK. Jei vaikai neimunizuoti MMR vakcina, yra didelė galimybė užsikrėsti kiaulyte.

Per penkis metus iki MMR vakcinės naudojimo šalyje, kasmet JK gimdavo maždaug 43 kūdikiai su įgimtu raudonukės sindromu. Tuo tarpu, pastaraisiais metais vidutiniškai užfiksuojama mažiau nei du ligos atvejai per metus. Dažniausiai liga buvo užsikrėsta svečiuojantis užsienyje, tačiau buvo atveju, kai virusu žmonės užsikrėtė JK. Itin svarbu, kad visi vaikai turėtų imunitetą nuo raudonukės, nes tai padėtų išvengti šios ligos atveju dažnėjimo.

Nors JK visos trys ligos yra gana retos mažų vaikų tarpe, vis tik yra galimybė, kad neimunizuoti vaikai jomis užsikrės. Norint deramai visus apsaugoti, reikia MMR vakcina imunizuoti virš 95% vaikų ir taip užkirsti kelią ligų plitimui. Deja, daugelyje regionų imunizacijos rodiklis dar nesiekia rekomenduotinos normos. Tymų ir kiaulytės epidemijos vis dar paplinta pilnai neimunizuotų vaikų tarpe.

Imunizuojant vaikus MMR vakcina dviem vakcinės dozėmis jiems suteikiama patikimesnė apsauga. Suomijoje jau kuris laikas vykdoma itin intensyvi MMR vakcinacija. Dvi MMR dozės leidžiamos nuo 1982 metų, todėl Suomijoje visiškai išnyko tymai, kiaulytė ir raudonukė.

Kodėl vaikui reikia dviejų MMR vakcinės dozių?

Jūsų vaikui reikia dviejų MMR dozių, kadangi viena dozė nevisada yra pakankamai veiksminga. Kai kurie vaikai gavę tik vieną vakcinės dozę gali stokoti atsparumo vienai ar keletui ligų.

Jei jūsu vaikas praeityje visai negavo MMR vakcinų, reikėtų nedelsiant suleisti pirmąją dozę, o antrąją – po trijų mėnesių. Daugiau informacijos apie tai gali suteikti patronažinė seselė arba jūsų gydytojas - niekada nevēlu gauti reikiamus skiepus.

Dvi MMR vakcinų dozės pastoviai skiriamos ne tik Europos šalyse, bet ir JAV, Kanadoje, Australijoje ir Naujoje Zelandijoje. Imunizavus vaiką MMR vakcinų antrąja doze, garantuojate patikimą vaiko apsaugą ateityje.

Ar gali būti šalutinių poveikių nuo antrosios MMR vakcinų dozės?

Šalutiniai poveikiai nuo antrosios dozės pasitaiko dar rečiau, nei gavus pirmąją dozę. Net jei ir pasirodo šalutinio poveikio požymiai, paprastai jie yra silpnesni. Vakcinoje yra trys skirtingi virusai, o kiekvienas jų turi savo veikimo periodą ir gali sukelti žemiau nurodytus šalutinius poveikius.

- Praėjus 6 arba 10 dienų po imunizacijos, kai kurie vaikai karščiuoja, atsiranda tymus primenantis bėrimas, praranda apetitą – tai reiškia, jog veikia tymų užkrato dalelytės.
- Retais atvejais pasirodo kaulytei būdingi simptomai (karščiavimas ir pabrinkusios liaukos), praėjus maždaug trim savaitėm po imunizacijos, kai pradeda veikti vakcinoje esantis kiaulytės virusas.

- Labai retais atvejais praėjus šešioms savaitėms po skiepų, gali atsirasti išbėrimas, panašus į smulkias mėlynes. Jas paprastai sukelia vakcinoje esantys tymų arba raudonukės virusų dalelytės. Pastebėję minėtus požymius, kreipkitės į gydytoją, kad galėtų vaiką apžiūrėti. Jis ar ji paaiškins, kaip tvarkytis su šia problema ir kaip apsaugoti vaiką ateityje.
- Labai retais atvejais nuo karščiavimo vaikas gali patirti traukulius. Tai vadinama „febrilinėmis konvulsijomis“ (žr. psl. 12). Tačiau, jei tymais suserga nepaskiepytas vaikas, jis patiria traukulių priepuolius penkis kartus dažniau.
- Po skiepų MMR vakcina, mažiau nei vienas vaikas iš milijono suserga encefalitu (smegenų išbrinkimas), nors neturima tvirtų įrodymų, kad ligą sukėlia ši vakcina. Tačiau, jei vaikas užsikrečia tymais, atsiranda didesnė encefalito tikimybė – 1 vaikas iš 200, arba 1 iš 5,000.

Jei jūsų vaikas patiria bet kurį iš aukščiau išvardintų šalutinių požymių, jis ar ji aplinkinių užkrėsti negali, todėl gali ramiai bendrauti su kitais žmonėmis kaip įprasta.

MMR turi aktyvaus užkrato. Ar vaikas gali perduoti infekciją kitiems žmonėms?

Ne, vaikas neperduos infekcijos kitiems žmonėms.

Alergija kiaušiniams

MMR vakcina nėra pavojinga vaikams, kurie labai alergiški kiaušiniams (yra patyrę anafilaksinį šoką). Jei dėl ko nors nerimaujate, pasitarkite su patronažine sesele, medicinos seserimi arba gydytoju.

Prieš keletą metų buvo teigiama, kad MMR vakcina gali sukelti autizmą bei žarnyno ligas. Kaip galiu sužinoti, ar MMR vakcina iš tiesų yra nekenksminga?

Masinėse informacijos priemonėse buvo daug istorijų apie tariamą ryšį tarp MMR ir autizmo bei žarnyno ligų. Nepriklausomi ekspertai iš įvairių pasaulio šalių nuodugniai ištyrė šią hipotezę. Išvadoje jie teigė, kad nerado įrodymų dėl minėto ryšio tarp MMR ir autizmo bei žarnyno ligų. Buvo surinkta daug duomenų, kurie paneigia tokio ryšio egzistavimą. MMR vakcina naudojama daugiau nei 100 šalių. Konstatuotas puikus saugumo standartas.

Norėdami sužinoti daugiau informacijos, kreipkitės į savo patronažinę seselę, medicinos seserį ar gydytoją. Be to, galite apsilankyti www.healthscotland.com/immunisation arba skambinkite nemokamu **NHS Helpline** pagalbos telefonu **0800 22 44 88**.

Gal būtų geriau MMR sudėtyje esančias vakcinas suleisti atskiromis injekcijomis?

Ne. Pasaulinė Sveikatos Organizacija nerekomenduoja leisti atskiras vakcinas. Nei viena pasaulio šalis nerekomenduoja atskirų vakcinų, kai įmanoma gauti MMR vakciną. Leidžiant vakcinas atskirai, vieną po kitos, atsiranda laiko tarpai, kurių metu yra didelė galimybė, kad vaikas susirgs tymais, kiaulyte arba raudonuke. Be to, nėra jokių įrodymų, kad vakcinų leidimas atskirai būtų saugesnis ar turėtų kokių nors kitų privalumų.

Geriausią apsaugą jūsų vaikui suteikia pakartotinė imunizacija sulaukus 3 metų ir 4 mėnesių. Jei vaikas negavo kokių tai planinių vakcinų, nevėlu jas suleisti dabar. Kreipkitės į savo gydytoją, medicinos seserį ar patronažinę seselę.

Atminkite, kad ši planinė imunizacija yra paskutinė galimybė suteikti vaikui apsaugą ilgam laikui. Paskutinė pastiprinančios imunizacijos dozė vėliau bus leidžiama tik paauglystėje.

Saugokitės meningito ir kraujo užkrėtimo

Tiek meningitas, tiek ir kraujo užkrėtimas (sepsis) – sunkios ligos. Svarbu mokėti pažinti jų apraiškas ir simptomus, bei žinoti ką tokiu atveju daryti.

Pirmieji šių ligų simptomai primena persišaldymą arba gripą (karščiavimas, vėmimas, irzlumas ir nerimas). Tačiau, meningitu ar kraujo užkrėtimu susirgusio žmogaus būklė per keletą valandų gali tapti itin sunki. Todėl **yra be galo svarbu žinoti šių ligų apraiškas bei simptomus ir kviestis skubią medicinos pagalbą.**

Kas yra meningitas?

Meningitas yra smegenų žievės infekcija. Meningito sukėlėjais gali būti keleto rūšių bakterijos ar virusai. Į organizmą patekusi meningokokinė bakterija gali sukelti tokias ligas, kaip meningitas, kraujo užkrėtimas (sepsis), perikarditas (širdiplėvės uždegimas) ir artritas (sąnarių uždegimas). Jei spėjate, kad susirgote meningitu, reikia skubiai kviestis pagalbos.

Kas yra kraujo užkrėtimas?

Kraujo užkrėtimas yra labai rimta liga, kurią sukelia į kraują patekę užkratas. Ligos požymiai – šaltos rankos ir pėdos, išblyškusi oda, vėmimas ir greiti miego antplūdžiai, bei sunkumai žadinant iš miego. Liga gali progresuoti labai greitai. Jei pastebėjote šiuos sepsio požymius, skubiai kvieskite pagalbą.

Meningito ir sepsio požymiai ir simptomai yra išvardinti sekančiam puslapyje. Yra svarbu prisiminti, kad ne kiekvienam pasireišk visi nurodyti simptomai ir, kad jie gali pasirodyti skirtinga eilės tvarka.

Jei pastebėjote, kad žmogus turi keletą šių simptomų, ypač raudonos ar violetinės spalvos dėmės, skubiai kvieskitės medikų pagalbą.

Jei negalite susisiekti su savo gydytoju, arba, jeigu vis dar jaudinatės po to, kai jums buvo duoti patarimai, pasikliaukite savo bloga nuojauta ir nuvežkite savo vaiką į artimiausios ligoninės pirmosios pagalbos punktą.

Kūdikiai, susirgę meningitu, gali turėti pagrinde šiuos simptomus:

- aukšto tono, dejuojantis verksmas
- ipaėmus ant rankų, kūdikis irzlus
- galvoje išsipūtęs maumenėlis
- mieguistumas ir vangumas - sunku pažadinti
- išglebęs ir vangus, arba įsitempęs su staigiais judesiais
- atsisako valgyti, vemia
- oda pabalusi, nusėta dėmių arba mėlynuoja
- išbėrimas (žr. „testo su stikline“ aprašymą psl. 29)
- karščiavimas.

Kūdikiai, susirgę kraujo užkrėtimu, gali turėti pagrinde šiuos simptomus:

- padažnėjęs arba neįprasto ritmo kvėpavimas
- oda pabalusi, dėmėta arba mėlynuoja
- karščiavimas, šaltos rankos ir pėdos
- drebulys
- vėmimas, atsisako valgyti
- raudonos arba violetinės dėmės, kurios neišnyksta paspaudus (žr. „testo su stikline“ aprašymą psl. 41)
- skausmas arba irzlumumas dėl raumenų, galūnių/sąnarių skausmo
- išglebimas
- gilus mieguistmas.

Vyresnio amžiaus vaikų, paauglių ir suaugusiųjų simptomai sergant meningitu gali būti tokie:

- sustabarėjęs kaklas (patikrinkite, ar gali lūpomis pasiekti savo kelius, ar keliais paliesti savo kaklą)
- intensyvus galvos skausmas
- ryškios šviesos vengimas
- vėmimas
- karščiavimas
- mieguistumas, sulėtėjusi reakcija ir sumišimas
- išbėrimas (žr. „testo su stikline“ aprašymą sekančiam puslapyje).

Vyresnio amžiaus vaikų, paauglių ir suaugusiųjų simptomai sergant kraujo užkrėtimu gali būti tokie:

- mieguistumas, sulėtėjusi reakcija ar sumišimas
- stiprūs skausmai ir gėlimas rankose, kojose ir sąnariuose
- labai šaltos rankos ir pėdos
- drebulys
- greitas kvėpavimas
- raudonos arba violetinės spalvos dėmės, kurios neišnyksta paspaudus (žr. „testo su stikline“ aprašymą sekančiam puslapyje)
- vėmimas
- karščiavimas
- viduriavimas ir skrandžio spazmai.

Testas su stikline

Smarkiai prispauskite permatomos stiklinės sienelę prie išbėrimo vietos, taip kad matytumėte, ar spuogai blunka ar praranda spalvos ryškumą juos suspaudus. Jei spalva nekinta, nedelsiant kreipkitės į savo gydytoją.

Dėmes ir išbėrimą sunkiau pastebėti ant tamsios odos, taigi geriau tikrinti labiau nublukusias vietas, kaip pavyzdžiui, rankų delnus, kojų pėdas ir odą aplink akis. Bet kokie spuogeliai ar išbėrimas gali iš pradžių blukti, tad norint įsitikinti - karts nuo karto tikrinkite vėl.

Tačiau, įsidėmėkite, kad išbėrimas atsiranda ne visais atvejais.

Kur galiu gauti daugiau informacijos?

Galite kreiptis patarimų į savo gydytoją, medicinos seserį ar patronažinę seselę, arba apsilankykite www.nhs24.com/meningitis. Be to, galite skambinti nemokamu **NHS Helpline** pagalbos telefonu **0800 22 44 88**.

Jei įtariate, kad sergate meningitu ar turite kraujo užkrėtimą – skubiai ieškokite medicininės pagalbos. Pasikalbėkite su savo gydytoju, ar bet koku metu skambinkite NHS 24 telefonu 08454 24 24 24.

Informaciją apie meningitą taip pat teikia žemiau nurodytos organizacijos.

Meningitis Research Foundation

Nemokama 24h pagalbos linija: 0808 800 3344

www.meningitis.org

Meningitis Association of Scotland

Telefonas ar faksas: 0141 427 6698

www.meningitis-scotland.org

Meningitis Trust

Nemokama 24h pagalbos linija: 0800 028 1828

www.meningitis-trust.org

Pasitikėkite savo instinktais.

Jeigu gavus patarimus, vis dar nerimaujate, pasitikėkite savo bloga nuojauta ir nuvežkite savo vaiką į artimiausios ligoninės pirmosios pagalbos punktą.

Patarimai keliaujant su vaikais

Jei ruošiatės pasiimti vaiką į užsienį, pasitikrinkite, ar pagal jo amžiaus programą jau atliktos visos planinės vakcinacijos. Be to, jūsų vaikui gali reikėti papildomos imunizacijos.

Kaip galima anksčiau kreiptis į savo gydytoją poliklinikoje ar į kelionių kliniką (ang. „travel clinic“) (likus mažiausiai 6 savaitėms) dėl naujausios informacijos apie rekomenduotinus skiepus, kurių gali prireikti jūsų vaikui. Informaciją taip pat rasite NHS Scotland svetainėje, adresu **www.fitfortravel.nhs.co.uk**

Daugumą prieškelioninių vakcinų galima suleisti keturių savaičių laikotarpyje, bet reikia daugiau laiko, jei kūdikis dar nebuvo skiepytas DTaP/IPV/Hib vakcinos pirmąja doze. Net jei suvokiate, kad iki išvykimo neliko pakankamai laiko, vistiek patartina apsilankti klinikoje, siekiant suteikti vaikui kuo daugiau apsaugos priemonių, bei gauti patarimų apie tai, kaip sumažinti galimybes apsirgti būnant užsienyje.

Gali reikėti imunizuoti vaiką ir nuo kitų ligų, kaip pavyzdžiui, nuo geltonosios karštinės. Kai kurios šalys prieš įvažiavimą reikalauja vakcinavimą patvirtinančio dokumento. Geltonosios karštinės vakcinavimo sertifikatai įsigalioja praėjus dešimt dienų po vakcinacijos.

Saugokitės maliarijos

Maliarija yra sunki, užkrečiama liga, kuria galima susirgti įgėlus uodams. Tai gali būti didžiulė tropinių kraštų problema. Jei vykstate į šalį, kurioje ši liga paplitusi, būtina imunizuoti vaiką.

Nėra imunizacijos būdų nuo maliarijos, vienok gydytojas jums rekomenduos, kokius antimaliarinius vaistus geriausia naudoti.

Nors antimaliariniai vaistai nesuteikia pilnos apsaugos, yra svarbu juos vartoti keliaujant į kai kurias pasaulio šalis. Gali būti sunku juos gerti, bet dabar yra vaistų, skirtų specialiai vaikams.

Saugokitės uodų įgėlimo

Privalote daryti viską, kas įmanoma, norint apsaugoti vaiką nuo uodų įgėlimų.

- Dieną ir naktį naudokite drabužius, pilnai dengiančius rankas ir kojas.
- Užpurškite ant odos uodus atbaidančio skysčio, bei naudokite insekticidu (priemonė vabzdžiams naikinti) suvilgytą apsauginį tinklą.

Naudokite vaikams skirtą purškiklį nuo uodų. Daugiau informacijos galite gauti savo vaistinėje.

Papildoma informacija

Skaitykite Sveikatos Ministerijos informacinį leidinį **Health advice for travellers**. Jį galite gauti pašte arba bet kokiu metu skambinkite DH Publications užsakymų telefonu 08701 555 455. Paskambinus, prašykite „T7 Health advice for travellers“.

Taip pat, galite gauti papildomos informacijos NHS Scotland svetainėje www.fitfortravel.nhs.co.uk bei Sveikatos Ministerijos svetainėje adresu

www.immunisation.nhs.uk/vaccines/travel_and_other

Terminų sąrašas

Šiame sąrašė pateikiami paaiškinimai kai kurių terminų, susijusių su jūsų vaiko imunizavimu.

Aceliularinė kokliušo (pertussis) vakcina

Mėšlungiško kosulio vakcina, kurioje yra kokliušo bakterinių ląstelių dalelytės, kurios suteikia imunitetą paskiepytam organizmui.

Anafilaksinis šokas

Ūmi ir smarki alerginė reakcija, reikalaujanti skubios medicininės pagalbos.

DTaP/IPV vakcina, arba dTaP/IPV vakcina

Ši kombinuota vakcina saugo nuo keturių skirtingų ligų – difterijos, stabligės, kokliušo (mėšlungiškas kosulys) ir poliomiélito. Ji gali būti sudaryta iš didelės difterijos vakcinės dozės (DTaP/IPV), arba iš mažos difterijos vakcinės dozės (dTaP/IPV), stabligės vakcinės, neląstelinės kokliušo ir inaktyvuotos poliomiélito vakcinės. Tai papildoma vakcina, leidžiama ikimokyklinio amžiaus vaikams, sulaukus 3 metų ir 4 mėnesių.

DTaP/IPV/Hib vakcina

Tai kombinuota vakcina, galinti apsaugoti nuo penkių skirtingų ligų – difterijos, stabligės, kokliušo (mėšlungiškas kosulys), poliomiélito ir Haemophilus influenzae b tipo (Hib). Ji sudaryta iš difterijos vakcinės, stabligės vakcinės, neląstelinės kokliušo vakcinės, inaktyvuotos poliomiélito vakcinės bei Haemophilus influenzae b tipo vakcinės.

Hib/MenC vakcina

Tai kombinuota vakcina, apsauganti nuo Haemophilus influenzae b tipo (Hib) infekcijų ir nuo meningokokinių C (MenC) infekcijų.

Neutralizuota poliomielite vakcina (IPV)

Tai poliomielite vakcina, pagaminta iš nukenksmintų virusų.

MenC vakcina

Tai vienintelė vakcina, sauganti nuo meningokokinių C infekcijų.

Neomicinas

Tai vakcinose sudėtyje esantis antibiotikas, apsaugantis nuo bakterijų užkrato.

Pneumokokinė jungtinė vakcina (PCV)

Tai vakcina, apsauganti nuo infekcijų, kurias gali sukelti septyni pneumokokinių bakterijų tipai.

Polimiksinas B

Šis vakcinose esantis antibiotikas apsaugo nuo bakterijų užkrato.

Streptomicinas

Šis vakcinose esantis antibiotikas apsaugo nuo bakterijų užkrato.

Td/IPV vakcina

Ši kombinuota vakcina apsaugo nuo trijų skirtingų ligų – stabligės, difterijos ir poliomieliito. Ji turi stabligės vakciną, mažą dozę difterijos vakciną ir inaktyvuotą poliomieliito vakciną. Ji leidžiama paaugliams nuo 12 iki 18 metų amžiaus, siekiant papildomai sustiprinti jų imunitetą prieš šias ligas.

Tiomersalis

Tiomersalis yra merkurio pagrindu pagamintas konservantas, kuris naudojamas vakcinų gamyboje jau daugiau nei 60 metų. Tiomersalio nėra vakcinose, kurios JK naudojamos planinėje vakcinacijos programoje. Daugiau informacijos rasite adresu **www.immunisation.nhs.uk**

Toksoidas

Tai inaktyvuotas bakterinis toksinas, kuris stimuliuoja imuninę reakciją, jį naudojant vakcinoje.

Vakcinų padarytos žalos kompensavimo programa (ang. Vaccine Damage Payment Scheme)

Dažniausiai imunizavimas nepadaro jokios žalos, tačiau, labai retais atvejais, gali būti problemų. Vakcinų žalos atlyginimo programa sukurta norint padėti patyrusiems žala bei jų šeimoms, sprendžiant esamus ir ateities rūpesčius. Į jos sąrašą įtrauktos visos šiame leidinyje paminėtos vakcinos, išskyrus hepatito B vakciną. Prieš gaunant piniginę kompensaciją, reikia patenkinti keletą sąlygų. Daugiau informacijos šia tema galite gauti adresu:

Vaccine Damage Payments Unit
Department for Work and Pensions
Palatine House
Lancaster Road
Preston PR1 1HB
Tel: 01772 899 944
E-paštas: CAU-VDPU@dwp.gsi.gov.uk

Tolesni patarimai

Norėdami gauti daugiau patarimų apie imunizaciją, kreipkitės į savo gydytoją, medicinos seserį arba patronažinę seselę. Be to, galite skambinti nemokamu **NHS Helpline** telefonu **0800 22 44 88** (tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Daugiau informacijos rasite svetainėje
www.healthscotland.com/immunisation

ENGLISH

More information is available in other languages and formats at <http://www.healthscotland.com/publications>

If you do not have web access or need help to do this, contact your local NHS Board or phone the free **NHS Helpline** on **0800 22 44 88** (Textphone 18001 0800 22 44 88).

বাংলা BENGALI

<http://www.healthscotland.com/publications> তে অন্যান্য ভাষা এবং ফর্মায় আরো তথ্য পাওয়া যায়।

আপনার কাছে ওয়েব দেখার সুযোগসুবিধা না থাকলে কিংবা তাতে সাহায্যের প্রয়োজন হলে **0800 22 44 88** (টেক্সফোন 18001 0800 22 44 88)তে কিনামূল্যে **NHS Helpline** (এনএইচএস হেল্পলাইনে) ফোন করুন কিংবা আপনার স্থানীয় NHS Board (এনএইচএস বোর্ডে) যোগাযোগ করুন।

中文 CHINESE

想得到更多关于该信息的不同语言或者格式的版,请浏览以下网址
<http://www.healthscotland.com/publications>

如果你不能浏览互联网或者需要别人帮助你浏览互联网,请联系你本地的NHS(全民健康服务),免费NHS帮助热线是**0800 22 44 88**(文本电话 18001 0800 22 44 88)。

FRANÇAIS FRENCH

Pour obtenir de plus amples informations en d'autres langues et formats veuillez cliquer sur le lien suivant <http://www.healthscotland.com/publications>

Si vous n'avez pas accès à Internet ou avez besoin d'aide pour le faire, contactez votre agence locale NHS Board ou contactez le numéro gratuit du **NHS Helpline** au **0800 22 44 88** (Textphone 18001 0800 22 44 88).

LIETUVIŠKAI LITHUANIAN

Tolesnę informaciją galima rasti kitomis kalbomis ir kituose formatuose, adresu <http://www.healthscotland.com/publications>

Jei neturite priėjimo prie interneto, arba jeigu jums reikalinga pagalba, susisiekite su savo vietine Sveikatos Apsaugos Taryba (NHS Board), arba skambinkite nemokamu **NHS pagalbos** telefonu: **0800 22 44 88** (Tekstofonas: 18001 0800 22 44 88).

हिन्दी HINDI

अन्य भाषाओं और फॉर्मेट्स में अधिक जानकारी निम्नलिखित पते पर उपलब्ध है
<http://www.healthscotland.com/publications>

यदि आपके पास वेब एक्सेस नहीं है अथवा इसे करने के लिए मदद की जरूरत है, तो अपने स्थानीय NHS Board (एनएचएस बोर्ड) से संपर्क करें अथवा **0800 22 44 88** (टेक्स्टफोन 18001 0800 22 44 88) पर नि:शुल्क **NHS Helpline** (एनएचएस हैल्पलाइन) को फोन करें.

POLSKI POLISH

Więcej informacji w innych językach i formatach znajdą Państwo na stronie internetowej <http://www.healthscotland.com/publications>

Jeżeli nie mają Państwo dostępu do Internetu lub potrzebują pomocy w znalezieniu informacji prosimy kontaktować się z lokalną siedzibą Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS Board) lub telefonować pod bezpłatną infolinię NHS pod numer **0800 22 44 88** (numer telefonu testowego 18001 0800 22 44 88).

Русский RUSSIAN

Дополнительная информация доступна на других языках и в другом формате на: <http://www.healthscotland.com/publications>

Если вы не можете открыть веб-страницу или вам нужна помощь, обратитесь в местное Бюро НСЗ (NHS Board) или бесплатно позвоните в Службу Помощи НСЗ (NHS) по телефону **0800 22 44 88** (Текстофон 18001 0800 22 44 88).

ESPAÑOL SPANISH

Mayores informes se encuentran disponibles en otros lenguajes e idiomas en <http://www.healthscotland.com/publications>

Si no cuenta con acceso a internet o requiere ayuda para la consulta, contacte su NHS Board local marcando al conmutador, o marque gratis a la línea **NHS Helpline** al **0800 22 44 88** (Para textos telefónicos al 18001 0800 22 44 88).

URDU اردو

درج ذیل پتے پر دیگر زبانوں اور شکلوں میں مزید معلومات دستیاب ہیں
<http://www.healthscotland.com/publications>

اگر آپ کے پاس انٹرنیٹ کی سہولت نہیں ہے یا اس کام میں مدد کی ضرورت ہے تو، اپنے مقامی NHS Board (این ایچ ایس بورڈ) سے رابطہ کریں یا **NHS Helpline** (این ایچ ایس ہیلپ لائن) کو **0800 22 44 88** (ٹیکسٹ فون 18001 0800 22 44 88) پر مفت فون کریں۔

‘Dvi reikšmingiausios visuomeninės sveikatos intervencijos, padariusios didžiausią poveikį pasaulio žmonijos sveikatai – tai švarus vanduo ir vakcinos.’

Pasaulinė Sveikatos Organizacija

Planinė Vaikų Immunizacijos Programa

Kiekviena vakcina leidžiama atskrai į šlaunies arba rankos viršutinės dalies raumenis

Kada imunizuoti	Nuo kokių ligų apsaugo	Leidžiama vakcina
2 mėnesiai	<ul style="list-style-type: none"> Difterija, stabligė, kokliušas (mėšlungiškas kosulys), poliomielitas ir Haemophilus influenzae tipas b (Hib) Pneumokokinė infekcija 	<ul style="list-style-type: none"> DTaP/IPV/Hib Pneumokokinė jungtinė vakcina (PCV)
3 mėnesiai	<ul style="list-style-type: none"> Difterija, stabligė, kokliušas (mėšlungiškas kosulys), poliomielitas ir Haemophilus influenzae tipas b (Hib) Meningokokinė C (MenC) 	<ul style="list-style-type: none"> DTaP/IPV/Hib MenC
4 mėnesiai	<ul style="list-style-type: none"> Difterija, stabligė, kokliušas (mėšlungiškas kosulys), poliomielitas ir Haemophilus influenzae tipas b (Hib) Meningokokinė C (MenC) Pneumokokinė infekcija 	<ul style="list-style-type: none"> DTaP/IPV/Hib MenC PCV
Maždaug 12 mėnesių	<ul style="list-style-type: none"> Haemophilus influenzae tipas b (Hib) ir meningokokinė C (MenC) 	<ul style="list-style-type: none"> Hib/MenC
Maždaug 13 mėnesių	<ul style="list-style-type: none"> Tymai, kiaulytė ir raudonukė (vokiški tymai) Pneumokokinė infekcija 	<ul style="list-style-type: none"> MMR PCV
Nuo 3 metų ir 4 mėnesių iki 5 metų	<ul style="list-style-type: none"> Difterija, stabligė, kokliušas ir poliomielitas Tymai, kiaulytė ir raudonukė 	<ul style="list-style-type: none"> DTaP/IPV arba dTaP/IPV MMR
Nuo 12 iki 18 metų	<ul style="list-style-type: none"> Stabligė, difterija, poliomielitas 	<ul style="list-style-type: none"> Td/IPV
Mergaitės – nuo 12 iki 13 metų	<ul style="list-style-type: none"> Gimdos kaklelio vėžys, sukeltas Žmogaus papilomos viruso (ŽPV) 16 ir 18 tipų 	<ul style="list-style-type: none"> ŽPV (ang. HPV) (trys injekcijos, šešių mėnesių laikotarpyje)